

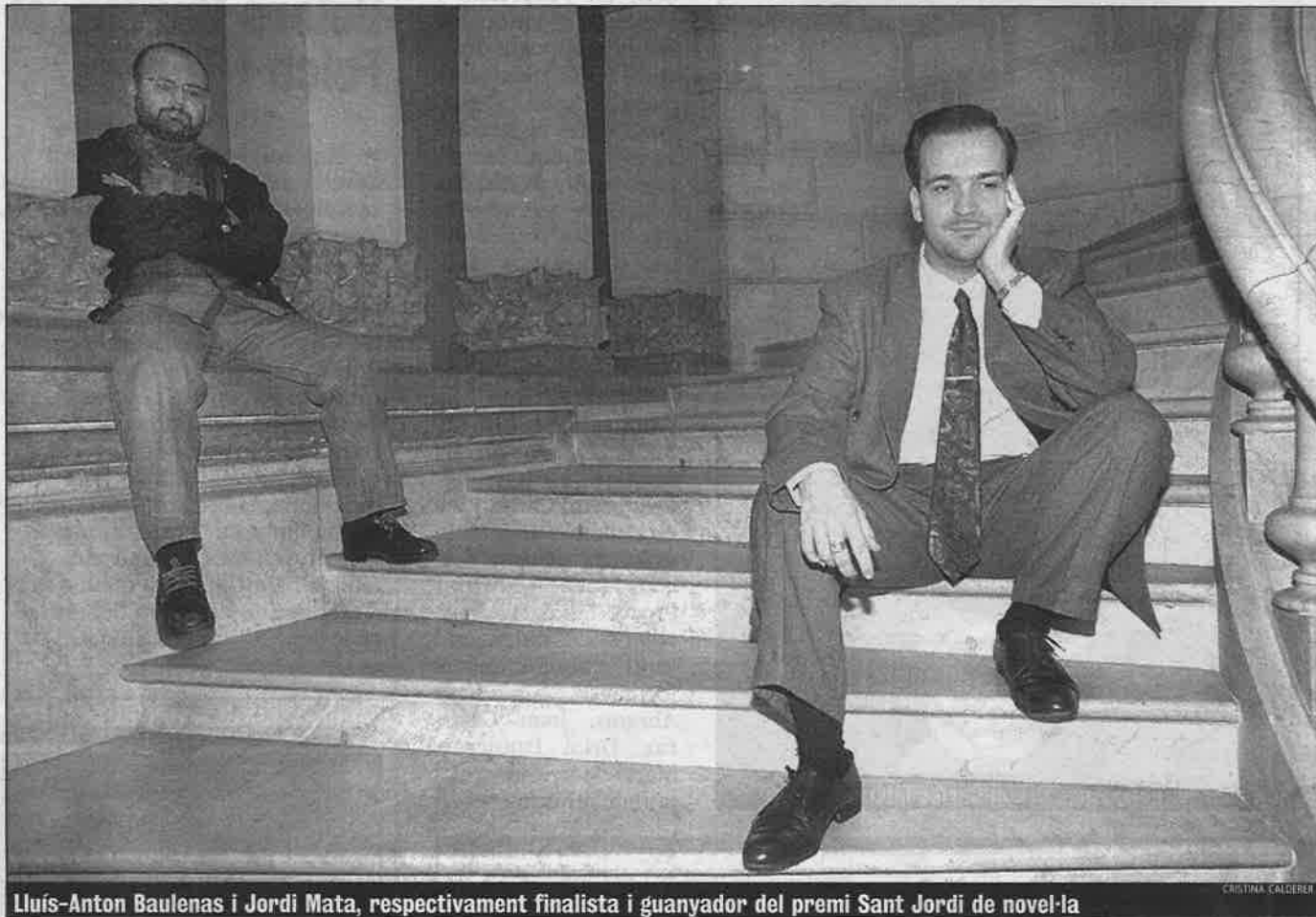
CULTURA I ESPECTACLES

49 1.100 milions per un Rafael

51/52 'Sobrevivir a Picasso'

Jordi Mata guanya el Sant Jordi en dura pugna amb Lluís-A. Baulenas

Lluís-Anton Baulenas i Jordi Mata, respectivament finalista i guanyador del premi Sant Jordi de novel·la

El funcionari i el finalista

► "És curiós, altres anys m'ha tocat preparar la cerimònia d'entrega del Sant Jordi!", diu Jordi Mata, que treballa com a funcionari cultural a la Generalitat. Ara és ell que ha aconseguit la glòria i els 6 milions, però per un sol vot (3 a 2). L'atzar i les petites coses compten molt. Ho saben prou bé tant Mata com el finalista, Baulenas, perquè l'interès per la intrahistòria es reflecteix en les seves novel·les. Amics i membres de la nova generació d'escriptors catalans, els uneix la passió literària -tots dos tenen ja una considerable obra publicada- i el treball en solitari. Sense saber-ho, han coincidit competint pel guardó més prestigiós i ben dotat en català. I ho han fet amb dues obres plenes de punts en comú: ficció històrica, reflexió sobre el poder, acció trepidant, llargària considerable... També l'un i l'altre han gaudit dels ara qüestionats ajuts de la Institució de les Lletres Catalanes.

Jordi Capdevila / Ignasi Aragay
MATARÓ

Dos autors joves han resultat guanyador i finalista respectivament del premi Sant Jordi de novel·la. Jordi Mata s'ha imposat per molt poc a Lluís-Anton Baulenas. Les respectives obres són ficcions històriques sobre Hitler i Franco.

Un jurat dividit, després de llargues deliberacions i de constatar que les bases del premi impedièren fer un *ex aequo*, va acordar premiar Jordi Mata (Barcelona, 1966) i deixar com a finalista Lluís-Anton Baulenas (Barcelona, 1958). Enmig de la polèmica, Baulenas ja va quedar en segon lloc fa dos anys. Després d'uns anys 90 en què s'han distingit autors coneguts, en aquesta edició s'ha optat per dos valors emergents. D'entre els 24 originals presentats, el jurat -M. Aritzeta, J. Carreras, D. Castillo, M.M. Roca i J. Sarsanedas- n'ha pres en consideració 6, alguns d'autors famosos. El guardó

el convoquen Òmnium Cultural, Fundació Enciclopèdia Catalana i editorial Columna.

Jordi Mata ha obtingut el Sant Jordi per la novel·la *El misteri de Berlín*, presentada sota pseudònim (Jordi Cots) i amb el fals títol *La deessa i el ninot*. És un llibre llarg i trepidant, una ficció històrica amb Hitler, Goebbels, Marlene Dietrich, Hitchcock i Roosevelt de protagonistes. Segons l'editor Miquel Alzueta, "és una novel·la completament diferent de les que normalment s'escriuen en català". Mata resumeix l'argument com "el relat de la conjura ordida per l'alta jerarquia del III Reich per segrestar l'actriu Marlene Dietrich, portar-la a Berlín i convertir-la en símbol del cine nacionalsocialista". En la trama, carregada de referències cinematogràfiques -"no arribo als extrems de Terenci Moix, però sóc molt aficionat al cine"-, un personatge fosc i anònim que treballa d'extra al cine es converteix en l'home clau. "He volgut fer una reflexió sobre la manipulació de l'art pel poder i sobre la importància de la història menuda per canviar els esdeveniments", diu Mata.

Baulenas també ha fet una ficció històrica, *Alfons XIV* -presentada com *El degollat de Saigon* sota el pseudònim de Pere Puigdemongoles-, un thriller sobre els baixos fons de la política fran-

quista que transcorre a Barcelona l'estiu del 1962. "És el moment en què l'accident de caça de Franco va obrir el debat sobre la seva successió", comenta Baulenas, que ha convertit en protagonista de la sordida història un policia, un sicari assassí que fa les feines brutes. "Faig una reflexió que, en vista

dels GAL, em sembla molt actual, sobre la corrupció i els crims d'Estat", diu l'autor, el qual continua, com a *Noms a la sorra*, amb la mirada sobre les conseqüències en la vida corrent de les persones de la Guerra Civil Espanyola. Baulenas ha usat fets reals, com el casament de Joan Carles i Sofia.

ANÀLISI

El virus de narrar

JOAN JOSEP ISERN

La decisió de concedir el premi Sant Jordi a un escriptor de les característiques de Jordi Mata em sembla significativa pel que representa d'inflexió en relació amb les últimes edicions. Després d'una sèrie de premiats que podríem definir com *consagrats* -Saladrigas, Roca, Simó, Torrent i Luján-, el jurat es decanta ara per un autor jove i relativament conegut. Un autor amb molt més futur que passat.

Tanmateix, Mata no és un nouvingut. De fet, pocs escriptors de la seva generació poden aportar un currículum com el seu: més de quaranta premis de (diguem-ne, per entendre'ns) segona fila, una vintena llarga de publicacions amb obra breu i cinc novel·les publicades als circuits editorials convencionals: *L'espòs infernal*, *Amors maleïts*, *El comprador*, *El capvespre de l'heroi* i la més recent *Reines i peons*, amb la qual va guanyar l'any passat el premi de novel·la Ciutat d'Alzira, el seu primer guardó (diguem-ne, també per entendre'ns) de primera fila. Jordi Mata va pel món armat amb una fe tenaç en la pròpia obra que no li han fet trontollar ni els silencis

►►►

Nit llarga de sorpreses i premis

► La Nit de Santa Llúcia, la Festa de les Lletres Catalanes que convoca anualment Òmnium Cultural, va congrega ahir a Mataró, al poliesportiu municipal Eusebí Millan, més d'un miler de persones, entre les quals hi havia el conseller de Cultura de la Generalitat, Joan Maria Pujals, que poc devia saber que es trobaria que un desconegut funcionari del seu departament, Jordi Mata, era el nou premi Sant Jordi de novel·la.

A part d'aquest guardó estrella, o dels també coneguts premis Carles Riba de poesia, Folch i Torres de novel·la per a nois i noies i Joaquim Ruyra de narrativa juvenil, en la nit d'ahir es van concedir nou premis més. La nit va ser llarga.

El premi Lola Anglada de contes per a nens i nenes, dotat amb 600.000 pessetes, el va guanyar Rosa Maria Colom amb l'obra *La dama blanca i altres rondalles*. El programa tertúlia *Postres de música*, que fa per a Catalunya Ràdio Josep Maria Solé i Sabaté, director del Museu d'Història de Catalunya, i que s'emet per Catalunya Ràdio de 3 a 4 de la tarda de dilluns a divendres, es va endur el premi Òmnium Cultural de Ràdio. Mentre que *Giravolt*, que s'emet a TV2 els divendres a la nit, va ser guardonat en l'apartat de televisió.

El premi Memorial Joan B. Cendrós, dotat amb 1.000 ecus, el va guanyar José María Murià, de Mèxic, que ha coordinat l'obra *Diccionario de los*

catalanes de México. I la Companyia Ínfima La Puça es va endur el premi Rialles d'espectacles infantils, dotat amb 500.000 pessetes. El premi Ferran Soldevila de biografies, memòries i estudis històrics, dotat també amb 500.000 pessetes, va recaure en l'obra *Família i poder a Catalunya (1516-1626)*, de Maria Adela Fargas.

El premi Joan Profitós d'assaig, dotat amb 400.000 pessetes, el va guanyar *El viatge formatiu a Hiperión*, d'Eulàlia Cullelldemont. Gaspar Mora, amb l'obra *La marginació, dolor, mirall i repte*, es va endur el premi Joan Maragall d'ètica i cristianisme. El premi Rei en Pere, recentment incorporat a la festa i convocat per l'associació Agermanament catalano-occitana i dotat amb 250.000 pessetes, el va rebre l'obra *La bona taula*, de Vicent Marquès Carbonell.

de la crítica ni les servituds de la vocació d'escriptor en un país com el nostre. Mata és, per damunt de tot, un home tocat pel virus de narrar, d'explicar històries en el sentit més clàssic de l'expressió. Un home que, a més a més, ha tingut el bon gust de guardar-se per a ell les dèries dels seus primers amors i les angúnies de les primeres baralles amb el món adult que tan sovint hem de suportar els lectors. Ben al contrari, les seves novel·les -enriquides amb una amplíssima documentació- expliquen històries ambientades en l'època de la Inquisició, en la Itàlia de Mussolini, l'Amsterdam de fa vint anys o, cas d'aquest premi Sant Jordi, en el Hollywood de la dècada dels anys 30.

No fóra just tancar aquest retrat d'urgència sense esmentar un factor important en l'història literària de Jordi Mata: l'editorial Bromera, d'Alzira. Una editorial potser petita en xifres de facturació, però molt gran pel que fa a les dosis d'il·lusió, que va apostar per Mata des de la seva primera novel·la. El matrimoni entre l'autor i Bromera s'ha mantingut productiu i fidel al llarg de cinc novel·les i em sembla que aquest és justament el moment idoni per remarcar aquest fet amb tota la seva significació. Sobretot ara que Jordi Mata ocupa el primer pla de l'actualitat amb el premi més important de les lletres catalanes.